

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9Cdo/74/2021                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7114200329                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.02.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Marián Sluk              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:7114200329.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne MH Teplárenský holding, a.s., so sídlom v Bratislave, Turbínová 3, IČO: 36 211 541, zastúpenej IURISTICO s. r. o., advokátskou kanceláriou, so sídlom vo Košiciach, Cimborkova 13, IČO: 36 588 041, proti žalovanej T. A., bývajúcej v W., J. O. X, o zaplatenie 1.992,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17C/133/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 2. septembra 2020 sp. zn. 1Co/196/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej proti žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie domáhala, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 1.992,- eur s úrokom z omeškania vo výške 8,25% zo sumy 1.992,- eur od 16. novembra 2013 do zaplatenia, ako aj nahradiť trovy konania. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaná trvale neoprávnene vstupuje na nehnuteľnosť žalobkyne špecifikovanú v žalobe (jej časti), ktorá je pozemnou komunikáciou, za účelom prístupu k nehnuteľnostiam žalovanej, pričom tak činí bez právneho titulu. Žalobkyňa má za to, že žalovaná sa užívaním jej nehnuteľnosti bez právneho titulu bezdôvodne obohacuje na úkor žalobkyne. Žalobkyňa odôvodnila výšku bezdôvodného obohatenia žalovanej od výšky odplaty, ktorú žalobkyni za prenechanie užívania uhrádzajú iné subjekty, na podklade uzatvorených nájomných zmlúv v ekvivalente 995,82 eur s DPH ročne. Celkovú výšku bezdôvodného obohatenia žalovanej stanovila žalobkyňa na sumu 1.992,- eur (2 x 996,- eur za 2 roky spätne od podania tejto žaloby, t.j. od roku 2011, kedy žalovanú prvýkrát upozornili na jej neoprávnené užívanie nehnuteľnosti).

1.1. Okresný súd Košice I (ďalej len „prvoinstančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. januára 2019 č. k. 17C/133/2014-179 v spojení s opravným uznesením z 27. mája 2019 č. k. 17C/133/2014-213 a opravným uznesením z 19. novembra 2020 č. k. 17C/133/2014-332 rozhodol tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 1.992,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne

zo sumy 1.992,- eur od 26. marca 2014 do zaplattenia, a to do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti úroku z omeškania súd žalobu zamietol a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalobkyne, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 2. septembra 2020 sp. zn. 1Co/196/2019 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti tak, že žalobu zamietla, odmietol odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a zaviazal žalobkyňu nahradiť žalovanej 100 % trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd s právnym názorom prvoinštančného súdu, hoc aj mal výdatnú oporu v právnom názore vyslovenom iným senátom Krajského súdu v Košiciach, zásadne nesúhlasil. Na podklade všeobecných východísk právnej teórie a záverov právnej praxe odvolací súd zastáva názor, že pre posúdenie cesty ako účelovej komunikácie v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), predstavujú jej stavebnotechnické riešenie, povolenie jej výstavby a tiež jej zaradenie do cestnej siete právne bezvýznamné skutočnosti. Právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ktoré je vystavané na vyňatí spornej cesty z okruhu pozemných komunikácií práve na podklade týchto parametrov, preto z pohľadu odvolacieho súdu nemôže obstať. Záver, že sporná cesta môže byť účelovou komunikáciou, pri právnom posudzovaní veci otvorila cestu pre posúdenie dôvodnosti samotnej podstaty obrany žalovanej v spore, ktorá spočívala na argumentácii, že cesta podľa cestného zákona podlieha režimu všeobecného užívania. Odvolací súd poukázal na závery rozsudku Okresného súdu Košice II z 15. februára 2016 sp. zn. 22C/4/2014. Z hľadiska cestného zákona je potrebné ju považovať za komunikáciu účelovú, nachádzajúcu sa mimo uzavretých priestorov alebo objektov, keďže znaky, vyžadované zákonom pre tento druh pozemnej komunikácie (slúži spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľnosti s ostatnými pozemnými komunikáciami) rozhodne spĺňa. V tejto súvislosti je nepochybné, že spornú cestu postavil vlastník pozemku (v tom čase Československý štát) za tým účelom, aby bola užívaná na komunikačné prepojenie teplárne postavené v období rokov 1962 až 1970 s cestou na U. ulici v W., pričom na tento účel táto komunikácia v skutočnosti i slúžila a i toho času slúži. Právny predchodca žalobkyne, tak prejavil vôľu, aby táto cesta bola využívaná práve ako komunikácia, pričom na právny následok takto prejavenej vôle v podobe vzniku práva všeobecného užívania, bola bez právneho významu skutočnosť, že vlastník túto komunikáciu pôvodne zriaďoval predovšetkým alebo výlučne len pre potreby svoje, svojich zákazníkov alebo dodávateľov. V danom prípade obec - Mesto Košice nad akékoľvek pochybnosti spornú komunikáciu za neverejnú nevyhlásila, pričom akcentovať v tejto súvislosti je potrebné ďalšie dve významné skutočnosti. Tou prvou je akcent na prirodzené spoločenské očakávanie, že ako u pôvodného vlastníka pozemku pod komunikáciou (Československý štát) i u navrhovateľa ako akciovej spoločnosti s výlučnou majetkovou účasťou štátu je potrebné prístup k otázke verejného užívania cesty alebo pozemku, na ktorej je postavená vnímať určite inak, ako je tomu u vlastníka rýdzo súkromnoprávnej povahy (porovnaj J. Spáčil a kol. Sousedská práva 5. aktualizované vydanie, Leges 2010 str. 138) a tou druhou je fakt, že s verejným charakterom spornej komunikácie sa celkom nepochybne počítalo pri povoľovaní a realizácii existujúcej rozsiahlej zástavby v celej lokalite, vo vzťahu ku ktorej táto cesta plní úlohu jedinej prístupovej komunikácie (porovnaj rozsudok NS SR č. 3 Sžo/5/2012) Na podklade týchto úvah dospel odvolací súd k záveru, že žalovaná využívala spornú komunikáciu na prístup k svojim nehnuteľnostiam na základe práva zodpovedajúceho všeobecnému užívaniu pozemnej komunikácie podľa cestného zákona. Existencia tohto právneho dôvodu vylučuje, aby sa žalovaná užívaním pozemku žalobkyne bezdôvodne obohatila. Odvolací súd tiež poukázal na názor vyslovený v rozsudku odvolacieho súdu zo 14. júna 2017 sp. zn. 1Co/291/2016, kde poukázal, že vlastníkom závodu Teplárne Košice, ako aj objektov spravovaných inými štátnymi organizáciami bol Československý štát, a teda šlo o jednotné vlastníctvo jedného a toho istého subjektu, konštatoval, že v takejto organickej spojitosti je potrebné posudzovať tiež pôvodný účel zhotovenia komunikácií slúžiacich na dopravné spojenie jednotlivých objektov v štátnom vlastníctve. Akcentoval zároveň, že po rozdelení tohto jednotného vlastníctva po zmene spoločenského systému v rámci privatizácie štátneho majetku noví vlastníci nadobudli vlastnícke právo obmedzené týmito interakciami, právne ale aj z hľadiska dobrých mravov.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, jeho prípustnosť odôvodnila § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalobkyňa žiadala zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP odôvodnil tým, že nenariadením pojednávania odvolací súd odňal právo žalobkyne vyjadrovať sa k veci a robiť návrhy. Odvolací súd nerešpektoval viazanosť skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvej inštancie a skutkové zistenia produkoval bez vykonaného dokazovania. Ďalej odvolací súd nerešpektoval vlastnú judikatúru pri rozhodovaní rovnakej otázky, keď sa zásadným spôsobom odchýlil od právneho názoru v rozsudku odvolacieho súdu z 31. januára 2017 sp. zn. 6Co/188/2016. Odvolací súd následne vyhlásil ďalší rozsudok zo 17. septembra 2020 sp. zn. 1Co/174/2019, kde opäť odvolací súd dospel k záveru že na užívanie cesty na pozemky žalobkyne neexistuje právo všeobecného užívania odvodené od cestného zákona. Poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017 a uviedla, že nerešpektovaním rozhodovacej praxe odvolacieho súdu pri súčasnom nedostatočnom odôvodnení tohto odklonu zasiahol odvolací súd do práva na spravodlivý proces, keď nerešpektoval princíp právnej istoty ako jeden z nosných pilierov materiálneho právneho štátu.

3.2. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odôvodnil tým, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli vyriešené dve právne otázky: 1. Či sa na účelové komunikácie v rozhodnom období (roky 2011 - 2012) vzťahoval režim všeobecného užívania, a ak áno, 2. či právo všeobecného užívania účelových komunikácií znamená zároveň právo ich bezodplatného užívania. Podľa žalobkyne sa nevzťahoval v rozhodnom období režim všeobecného užívania podľa cestného zákona, a teda je tento záver odvolacieho súdu nesprávny. Aj v prípade, ak sa konštruje tzv. všeobecné užívanie aj vo vzťahu k účelovým komunikáciám, je nevyhnutné vo vzťahu k súkromným vlastníkom účelových komunikácií konštruovať nárok na náhradu za takéto užívanie.

4. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná (č. l. 368), ktorá sa stotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu aj s jeho odôvodnením a žiadala dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť a nepriznať žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými

podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15.5. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádza, že a/ nenariadením pojednávania odňal žalobkyni právo vyjadrovať sa k veci a robiť návrhy, nerešpektoval viazanosť skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie a skutkové zistenia produkoval bez vykonaného dokazovania a b/ nerešpektoval princíp právnej istoty, keď nerešpektoval rozhodovaciu prax odvolacieho súdu pri súčasnom nedostatočnom odôvodnení tohto odklonu.

16. Dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

16.1. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

16.2. Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonala súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie).

16.3. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. Keďže v danom prípade sa odvolací súd stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie

a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil na základe rozdielneho právneho názoru, či je cesta na pozemku žalobkyne verejnou účelovou cestou a či za takúto cestu patrí žalobkyni odplata, nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem (existencia dôležitého verejného záujmu je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov sporových strán mohla byť významná i pre iné subjekty, o ktorý prípad v preskúmvanej veci nešlo), rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania bolo postupom, ktorý bol v súlade so zákonom. Pokiaľ sa dovolateľka domnievala, že v danom spore mal odvolací súd nariadiť pojednávanie, dovolací súd uvádza, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu (§ 385 ods. 1 CSP) nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces (porovnaj IV. ÚS 362/09). Námetka dovolateľky, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP, je preto neopodstatnená.

17. Dovolaťka ďalej vo vzťahu k porušeniu jej procesných práv odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietala, že odvolací súd nerešpektoval rozhodovaciu prax odvolacieho súdu a nedostatočne odôvodnil tento odklon, čím zasiahol do práva na spravodlivý proces, keď odvolací súd nerešpektoval princíp právnej istoty.

17.1. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol z dôvodu, že cesta nachádzajúca sa na pozemku žalobkyne je verejná účelová cesta, za ktorej užívanie nepatrí žalobkyni zo strany žalovanej odplata. Odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním pred prvoinštančným súdom, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje zmeňujúce rozhodnutie vo vzťahu k rozsudku pod sp. zn. 6Co/188/2016 z 31. januára 2017 nedostatočne odôvodnil nezodpovedá obsahu bodov 12 až 16 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom tento vysvetľuje, prečo žalobu nepovažuje za opodstatnenú. Otázka (ne)správnosti právnych záverov vyslovených odvolacím súdom tým zostáva nedotknutou, lebo ani jej prípadná existencia nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17.2. Vo všeobecnosti možno uviesť, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (podľa odseku 3 tohto článku, pozn.) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnú istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017).

17.3. V prejednávanej spore podľa najvyššieho súdu nedošlo k situácii, na ktorú by sa vzťahovali závery predmetného nálezu ústavného súdu. Súd prvej inštancie aj odvolací súd sa v odôvodneniach svojich rozsudkov venovali rozhodnutiam, ktoré vychádzali z obdobného skutkového stavu, kde na

strane žalobcu vždy vystupovala žalobkyňa z tohto sporu, ktorá od rozdielnych žalovaných vyžadovala zaplatenie bezdôvodného obohatenia za využívanie cesty nachádzajúcej sa na jej pozemku. Odvolací súd vo svojom odôvodnení si bol vedomý rozdielneho právneho názoru v inom rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach (viď bod 12. odôvodnenia) a v ďalších bodoch (body 13. až 16. odôvodnenia) podal dostatočnú argumentáciu, prečo s týmto právnym názorom nesúhlasí. Z čl. 2 ods. 2 a 3 CSP aj ustanovenia § 220 ods. 3 CSP vyplýva povinnosť súdov vysporiadať sa v odôvodnení s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, pričom z okolností prípadu je zjavné, že v danom prípade neexistovala ani ustálená rozhodovacia prax medzi odvolacími súdmi ohľadom posúdenia právneho stavu cesty nachádzajúcej sa na pozemku žalobkyne. Dovolací súd dodáva, že odvolací súd sa svojím rozsudkom nemohol odkloniť od rozsudku odvolacieho súdu zo 17. septembra 2020 sp. zn. 1Co/174/2019, keďže tento bol vyhlásený až po vyhlásení dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (viď § 217 ods. 1 CSP), ako to uvádza aj sama žalobkyňa vo svojom dovolaní. Napokon podmienka, že spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít sa predovšetkým spája s rozhodnutiami vydanými dovolacím prípadne ústavným súdom, čo ale nie je tento prípad. Počiatočná (i rozdielna) rozhodovacia prax nižších súdov môže byť prípustnou formou nachádzania práva, môže byť i prirodzeným vývojom pred završením judikatúry z pohľadu vrcholných súdnych autorít.

18. Pokiaľ dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z nesprávnosti právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd uvádza, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením vecí (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010, 8 ECdo 170/2014, 9 Cdo 86/2020). Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie vecí nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zhmätočnosti zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018, 9 Cdo 86/2020). Právne posúdenie môže zakladať dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP cez prizmu niektorej zo skutkových podstát uvedených pod písmenom a/ až c/ (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolateľka v podanom dovolaní uplatnila dovolací dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

19. Žalobkyňa ďalej v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Podľa § 422 ods. 1 CSP (ktoré je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP ustanovením lex specialis) dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

21. V danom prípade žalobkyňa podala na súde prvej inštancie žalobu, v ktorej si uplatnila zaplatenie sumy 1.992,- eur istiny s príslušenstvom dňa 10. januára 2014. Výška minimálnej mzdy v roku 2014 bola ustanovená nariadením vlády sumou 352,- eur; desaťnásobok tejto sumy je teda 3.520,- eur. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a ktoré je napadnuté dovolaním, sa týka peňažného plnenia vo výške 1.992,- eur neprekračujúceho výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby.

22. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd ani neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v doterajšej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobkyne nepristúpil ani k posúdeniu, či napádaný rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

23. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

25. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.